

AUTORIÕIGUSE JA AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVATE ÕIGUSTE SEADUS

I PEATÜKK Üldsätted ja definitsioonid

§ 1. Seaduse kohaldamine õiguse objektidele ja isikutele

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse teosele, kui:

- 1) autoriks on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) teos on esmakordselt avalikustatud Eesti Vabariigi territooriumil või on avalikustamata, kuid asub Eesti Vabariigi territooriumil, sõltumata teose looja kodakondsusest või alalisest elukohast;
- 3) teost tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(2) Teosele, mis on esmakordselt avalikustatud välisriigis või mis on avalikustamata, kuid asub välisriigi territooriumil ja mille autoriks on isik, kelle alaline elukoht või asukoht on välisriigi territooriumil, ning millele ei laiene käesoleva paragrahvi lõike 1 punkt 3, kohaldatakse käesolevat seadust ainult juhul, kui see riik garanteerib samasuguse kaitse Eesti Vabariigi autori teosele ja teosele, mis on esmakordselt avaldatud Eesti Vabariigis.

(3) Kui teos, on esmakordselt avalikustatud riigis, mis ei ole Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni osalisriik, kuid see teos on esmakordsest avalikustamisest kolmekümne päeva jooksul avalikustatud ka Eesti Vabariigis, loetakse teos esmakordselt avalikustatuks Eesti Vabariigis.

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse esitusele, kui:

- 1) esitajaks on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) esitus toimus Eesti Vabariigi territooriumil;
- 3) esitus on fonogramm, mida kaitstakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 5;
- 4) esitus, mis pole fonogramm, on võetud raadio- või telesaatesse, mida kaitstakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 7;
- 5) esitust tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(5) Käesolevat seadust kohaldatakse fonogrammidele, kui:

- 1) fonogrammitootja on Eesti Vabariigi kodanik, Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik või juriidiline isik, kelle asukoht on Eesti Vabariigi, mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;
- 2) helide esmakordne salvestus toimus Eesti Vabariigi territooriumil;
- 3) fonogramm avalikustati esmakordselt Eesti Vabariigi territooriumil;
- 4) fonogrammi tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(6) Kui fonogramm on esmakordselt avalikustatud riigis, mis ei ole teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni osalisriik, kuid see fonogramm on

esmakordsest avalikustamisest kolmekümne päeva jooksul avalikustatud ka Eesti Vabariigis, loetakse fonogramm esmakordselt avalikustatuks Eesti Vabariigis.

(7) Käesolevat seadust kohaldatakse televisiooni- või raadioteenuse osutaja suhtes, kui:

- 1) televisiooni- või raadioteenuse osutaja asukoht on Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;
- 2) raadio- või televisioonisaade edastatakse saatja kaudu, mis asub Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;
- 3) raadio- või televisioonisaadet tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(8) Käesolevat seadust kohaldatakse andmebaasile käesoleva seaduse § 36 lõike 2 mõistes, kui:

- 1) andmebaasi tegijaks on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik samuti mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) andmebaasi tegijaks on juriidiline isik, mis on asutatud vastavalt Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi seadusele ja mille registreeritud asukoht, juhatus või peamine tegevuskoht on Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. Kui juriidilisel isikul on Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil ainult registreeritud asukoht, peab sellise juriidilise isiku tegevus olema Eesti Vabariigi või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi majandusega tõhusalt ja püsivalt seotud;
- 3) andmebaasi tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(9) Käesolevat seadust kohaldatakse varem avaldamata teosele, kirjanduskriitilisele või teaduslikule väljaandele, kui

- 1) vastava teose välja andnud isik on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigi territooriumil alaliselt elav isik samuti mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) vastava teose välja andnud isik on juriidiline isik, kelle asukoht on Eesti Vabariigis või mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis;
- 3) varem avaldamata teost, kirjanduskriitilist või teaduslikku väljaannet tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

§ 2. Õiguste objekt ja õiguste omaja

(1) Õiguste objektiks käesoleva seaduse tähenduses loetakse teoseid ning autoriõigusega kaasnevate õiguste objekte.

(2) Õiguste omajaks käesoleva seaduse tähenduses loetakse autoreid ning autoriõigusega kaasnevate õiguste omajaid.

§ 3. Õiguste presumptsioon

(1) Õiguste objekti kaitstavust käesoleva seadusega eeldatakse, välja arvatud juhul, kui esineb seda välistav ilmne asjaolu. Tõendamiskohustus lasub õiguste objekti kaitstusega vaidlustajal.

(2) Selle isiku autorsust eeldatakse, kes avalikustab teose oma nime või oma üldtuntud pseudonüümi all, kuni pole tõendatud vastupidist. Tõendamiskohustus lasub autorsuse vaidlustajal.

(3) Teose õiguspäraselt avalikustanud isik teostab autori varalisi õigusi kuni momendini, mil autor avab oma kodanikunime või muul viisil tõendab oma autorsust. Nimetatud isik säilitab tema poolt

esindajaks olemise ajal omandatud õigused teose kasutamiseks, kui tema ja autori vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Autoriõigusega kaasnevate õiguste omaja õigusi vastavale objektile eeldatakse, kui autoriõigusega kaasnevate õiguste objektile või selle pakendile on kantud tähis, mida saab otseselt seostada autoriõigusega kaasnevate õiguste omajaga, või sellist tähist kasutatakse muus seoses vastava autoriõigusega kaasnevate õiguste objektiga, kuni pole tõendatud vastupidist. Tõendamiskohustus lasub õiguste olemasolu vaidlustajal.

§ 4. Autoriõigus, autoriõigusega kaasnevad õigused ja omandiõigus

Autoriõigus teosele kuulub autorile või tema pärijale sõltumata sellest, kellele kuulub omandiõigus sellele teosele. Autori või tema pärija ning omaniku vahelise kokkuleppega võidakse kindlaks määrata autori varaliste õiguste teostamise viis. Käesoleva paragrahvi sätted laienevad ka autoriõigusega kaasnevate õiguste objektidele.

§ 5. Mõnede autoriõigust puudutavate sätete kohaldamine autoriõigusega kaasnevatele õigustele

Käesoleva seaduse II peatüki sätteid, mis puudutavad autoriõiguse tekkimist teose loomise vaheetappidele, ühis- ja kaasautorsust ning õiguste sisu (s.h. levitamisõiguse ammendumine) ja teostamist kohaldatakse ka autoriõigusega kaasnevatele õigustele, kui käesoleva seaduse III peatükis ei ole teisiti viidatud.

§ 6. Avalikustamine

(1) Avalikustamiseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse õiguste objekti avaldamist, üldsusele suunamist, edastamist või avalikku esitamist.

(2) Avaldamiseks loetakse õiguste objekti või selle mistahes vormis tehtud koopia õiguste omaja nõusolekul üldsusele kasutamiseks andmist koguses, mis võimaldab üldsusel sellega tutvuda või seda omandada. Avaldamiseks loetakse teose trükis väljaandmine, õiguse objekti eksemplaride panemine müügile, jaotamine, laenutamine, rentimine ja muul viisil tasu eest või tasuta kasutada andmine. Avaldamiseks ei loeta kunstiteose eksponeerimist ja arhitektuuriteose ehitamist

(3) Üldsusele suunamiseks, edastamiseks või avalikuks esitamiseks loetakse õiguste objekti üldsuseni viimist mis tahes moel tulenevalt käesoleva seaduse paragrahvidest 16, 17 ja 18..

§ 7. Üldsus ja üldsusele avatud koht.

(1) Üldsuseks loetakse isikuid väljaspool perekonda ja lähimat tutvusringkonda.

(2) Üldsusele avatud kohaks loetakse territoorium, ehitis või ruum, mis on mõeldud üldsusele kasutamiseks või kuhu sellise koha omanik või valdaja võimaldab sisseneda ja viibida individuaalselt (tänav, väljak, park, spordirajatis, lauluväljak, turg, puhkeala, teater, näitusesaal, kino, klubi, diskoteek, kauplus, jaekaubandusettevõtte, teenindustettevõtte, ühissõiduk, majutusettevõtte jms).

II PEATÜKK Autoriõigus

1. Jagu. Teos

§ 8. Teosed, millele tekib autoriõigus

(1) Teoseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse autori enda mis tahes intellektuaalse loomingu tulemust kirjanduse, kunsti ja teaduse valdkonnas, mis on väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ning kopeeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil.

(2) Autoriõigus tekib järgmistele teostele:

- 1) Kirjandusteosed (ilukirjandus-, publitsistika-, poliitika-, haridusalased jms kirjalikud teosed);
- 2) teaduslikud ja populaarteaduslikud kirjalikud ja kolmemõõtmelised teosed (monograafiad, artiklid, teadusliku töö aruanded, plaanid, skeemid, maketid, mudelid, testid jms);
- 3) arvutiprogrammid, mida kaitstakse nagu kirjandusteoseid. Kaitse laieneb arvutiprogrammi mis tahes väljendusvormile;
- 4) kõned, loengud, ettekanded, jutlused jm teosed, mis koosnevad sõnadest ja on väljendatud suuliselt (suulised teosed);
- 5) stsenaariumid ja stsenaariumi plaanid, libretod;
- 6) draama- ja muusikalised draamateosed;
- 7) muusikateosed tekstiga ja ilma tekstita;
- 8) koreograafiateosed ja pantomiimid;
- 9) audiovisuaalsed teosed;
- 10) maalikunstiteosed, graafikateosed, trükikunstiteosed, joonistused, illustratsioonid;
- 11) lavastused ja lavakujunduslikud teosed;
- 12) skulptuuriteosed;
- 13) arhitektuurne graafika (joonistused, eskiisid, skeemid, joonised, plaanid, projektid jm), projekti sisu lahtimõtestavad seletuskirjad, tekstilisad, programmid, arhitektuursed plastikateosed (mudelid, maketid jm), arhitektuuri- ja maastikuarhitektuuriteosed (hooned, rajatised, pargid, haljasalad jm), linnaehitusansamblid ja kompleksid;
- 14) tarbekunstiteosed;
- 15) disaini- ja moekunstiteosed;
- 16) fotograafiateosed ja fotograafiaga analoogilisel viisil saadud teosed, slaidid ja slaidifilmid;
- 17) kartograafiateosed (topograafilised, geograafilised, geoloogilised jt kaardid, atlased, maketid);
- 18) standardid ja standardite kavandid;
- 19) arvamused, retsensioonid, eksperthinnangud jms;
- 20) tuletatud teosed (teose tõlge, algse teose kohandus e. adaptatsioon, töötlus e. arranžering ja teose muu töötlus);
- 21) teoste kogumikud ja informatsiooni kogumikud (sealhulgas andmebaasid);
- 22) muud teosed, mis vastavad käesoleva paragrahvi lõike 1 tunnustele.

(3) Andmebaas kui teos on süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil. Andmebaas ei hõlma selle tegemiseks ega käivitamiseks vajaminevat arvutiprogrammi. Autoriõigusega kaitstakse andmebaasi, mis oma sisu valiku ja korralduse tõttu on autori enda intellektuaalse loomingu tulemus ning kaitse saamiseks ei kohaldata mingit muud kriteeriumi.

(4) Audiovisuaalne teos on mis tahes teos, mis koosneb korrapäraselt seotud kujutistest koos neid saatvate helidega või ilma helideta, ja mis on ette nähtud kasutamiseks vastavate tehniliste vahenditega eesmärgiga luua liikuvaid kujutisi.

§ 9. Autoriõigusega mittekaitstavad objektid ja intellektuaalse tegevuse tulemused

Käesolevat seadust ei kohaldata järgmistele objektidele ja intellektuaalse tegevuse tulemustele:

- 1) ideed, protsessid, süsteemid, meetodid, matemaatilised kontseptsioonid, mis on kirjeldatud, selgitatud või muul viisil väljendatud teoses;
- 2) rahvalooming;
- 3) õigusaktid ja haldusdokumendid (seadused, seadlused, määrused, põhimäärused, juhendid, käskkirjad ning nende ametlikud tõlked, õigusaktide seletuskirjad jm) ning õigusaktide eelnõud;
- 4) kohtu- ja vahekohtu lahendid;
- 5) riigi ametlikud sümbolid ja organisatsioonide sümbolika (lipud, vapid, ordenid, medalid, märgid jm);
- 6) faktid ja andmed;
- 7) päevauudised mahus, mis vastab päevasündmuste kajastamise vajadusele;
- 8) sõnad ja sõnaühendid.

2. Jagu. Autoriõiguse tekkimine ja sisu

§ 10. Autoriõiguse tekkimine

(1) Autoril tekib autoriõigus teosele selle loomisega. Teos loetakse looduks hetkel, mil see on väljendatud mingis objektiivses, tajumist ja kopeerimist või fikseerimist võimaldavas vormis.

(2) Autoril tekib autoriõigus ka teose loomise vaheetappidele (eskiisile, visandile, plaanile, joonisele, peatükile, arvutiprogrammi loomise lähtematerjalile jm) ning teose osadele, kui need vastavad teose kriteeriumidele.

(3) Autoriõiguse tekkimiseks ning teostamiseks ei nõuta teose registreerimist, deponeerimist või muude formaalsuste täitmist.

(4) Autoriõigus tekib nii avalikustatud kui avalikustamata teostele (§ 6).

(5) Autoriõiguse teosele tekib sõltumata teose eesmärgist, väärtusest, konkreetset väljendusvormist või fikseerimise viisist.

§ 11. Autoriõiguse sisu

(1) Autoriõiguse sisu moodustavad isiklikud ja varalised õigused.

(2) Isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad.

(3) Autor võib anda nõusoleku oma isiklike õiguste teostamisest loobumiseks. Selline nõusolek peab olema kirjalikus vormi ning piiratud ulatusega. Selline nõusolek võib olla tähtajaline, kuid ei ole tagasivõetav.

(4) Kui autori nõusolek oma isiklike õiguste teostamisest loobumiseks antakse varaliste õiguste omandaja või litsentsisaaja kasuks, siis võib sellele tugineda iga isik, kellele varalist õiguste omaja või litsentsisaaja on andnud õiguse teost kasutada, kui nõusolekust ei tulene teisiti.

(5) Varalised õigused on üleantavad või nende kasutamiseks võib õiguse omaja anda loa (litsentsi) kas üksikute õigustena või õiguste kogumina, tasu eest või tasuta.

§ 12. Autori isiklikud õigused

(1) Autorile kuuluvad ainuõigused:

- 1) esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel (õigus autorsusele);
- 2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud autori nimi teose kasutamisel – kas autori kodanikunimega, varjunimega või ilma nimeta (õigus autorinimele);
- 3) vaidlustada autori au või väärikut kahjustavaid muudatusi, moonutusi ja teisi ebatäpsusi teoses endas, selle pealkirjas või autorinime tähistamises ning autorile või tema teosele antud hinnanguid (õigus autori au ja väärikuse kaitsele);
- 4) otsustada, millal teos on valmis üldsusele esitamiseks (avalikustamisõigus);
- 5) oma avalikustatud teost täiendada ja parandada (täiendamisõigus);
- 6) nõuda mõjuva põhjuse olemasolul teose kasutamise lõpetamist (tagasivõtmisõigus);
- 7) nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 5, 6 ja 7 nimetatud õiguste teostamine toimub autori kulul.

§ 13. Autori varalised õigused

Autorile kuuluvad ainuõigused ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva seaduse IV peatükis sätestatud teose vaba kasutamise juhud. Autoril on õigus lubada ja keelata:

- 1) oma teose kopeerimist (kopeerimisõigus, § 14);
- 2) oma teose või selle koopiade levitamist, s.h. rentimist ja laenutamist (levitamisõigus, § 15);
- 3) oma teose tõlkimist (tõlkimisõigus);
- 4) oma teose töötlemist (töötlemisõigus);
- 5) oma teoste kogumike koostamist ja väljaandmist ning oma teoste süstematiseerimist (kogumike koostamise õigus);
- 6) oma teose üldsusele suunamist (suunamisõigus, § 16);
- 7) oma teose edastamist (edastamisõigus, § 17);
- 8) oma teose avalikku esitamist (esitamisõigus, § 18);

§ 14. Kopeerimisõiguse sisu

(1) Kopeerimiseks loetakse teosest või selle osast ühe või mitme ajutise või alalise koopia otsest või kaudset tegemist mis tahes vormis või mis tahes viisil.

(2) Kopeerimiseks loetakse ka teose või selle osa salvestamist, s.h. esmasalvestamist, s.t. heli, helijäljendi või audiovisuaalse teose esmakordset fikseerimist kandjale, millelt seda võib vastava seadme abil tajuda, üldsusele suunata, edastada või avalikult esitada.

(3) Kopeerimiseks loetakse ka teose või selle osa salvestamist ajutise või alalise säilitamise eesmärgil elektroonilisel, optilisel või muul masinloetaval kujul.

§ 15. Levitamiseõiguse sisu

(1) Levitamiseks loetakse teose või selle koopia omandiõiguse üleandmist või üldsusele kasutada andmist mis tahes viisil (sealhulgas rentimist ja laenutamist). Levitamiseks ei loeta arhitektuuriteose ja tarbekunstiteose rentimist ja laenutamist ning arvutiprogrammi laenutamist juhul, kui programm ise ei ole rentimise peamiseks objektiks.

(2) Pärast autori poolt või tema loal teose koopia esmamüüki või omandiõiguse muul viisil üleandmist Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis ammendub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus ja teose koopiat võib Eesti Vabariigis edasi levitada autori nõusolekuta. Andmebaasi ja arvutiprogrammi puhul ammendub levitamiseõigus peale andmebaasi koopia esmamüüki Euroopa Liidu liikmesriigis ning teose koopiat võib Eesti Vabariigis edasi müüa autori nõusolekuta.

(3) Autorile kuulub ainuõigus lubada või keelata oma teose koopia rentimist ja laenutamist ka sellisel juhul, kui õigus teose levitamisele on ammendunud.

(4) Teose laenutamiseks loetakse teose või selle koopia andmist ajutiseks kasutamiseks üldsusele avatud asutuse kaudu otsese või kaudse ärilise kasu saamise eesmärgiga.

(5) Teose rentimiseks loetakse teose või selle koopia andmist ajutiseks kasutamiseks otsese või kaudse ärilise kasu saamise eesmärgil.

§ 16. Suunamiseõiguse sisu

(1) Üldsusele suunamiseks loetakse teose igal moel üldsuseni viimist nii kaabel- kui kaablita sidevahendite kaudu, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvides 17 ja 18 nimetatud õigused, sealhulgas loetakse teose üldsusele suunamiseks selle taasedastamist, ning üldsusele kättesaadavaks tegemist.

(2) Kaabelvõrgu kaudu taasedastamiseks loetakse üldsusele vastuvõtmiseks ettenähtud tele- või raadiosaate samaaegset, muutumatut ja täielikku taasedastamist traatside või õhu kaudu, sealhulgas satelliidi teel üldsusele kättesaadava kaabel- või mikrolainesüsteemi vahendusel.

(3) Teos loetakse üldsusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on üldsusele suunatud kaabli kaudu või kaablita suunamise teel sellisel viisil, et üldsus pääseb neile ligi enda poolt valitud kohas ja ajal.

§ 17. Edastamiseõiguse sisu

(1) Teose edastamiseks loetakse saate ning selles sisalduvate õiguste objektide üldsuseni viimist viisil, mis hõlmab õhu kaudu edastust. Kodeeritud signaalid loetakse edastatuks, kui nende üldsuseni viimiseks võimaldatakse dekodeerimisvahendeid televisiooni- ja raadioteenuse osutaja poolt või tema nõusolekul.

(2) Satelliidi kaudu edastamine on tegevus, mille käigus avalikuks vastuvõtuks ettenähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel televisiooni- või raadioteenuse osutaja kontrolli all ja vastutusel. Kodeeritud programmi sisaldavate signaalide puhul on satelliidi kaudu õiguste objekti edastamise tingimuseks üldsuse teavitamine dekodeerimisvahendite olemasolust televisiooni- või raadioteenuse osutaja poolt või tema nõusolekul.

(3) Satelliidiks loetakse mis tahes sidesatelliiti, mis edastab avalikuks vastuvõtuks mõeldud signaale selleks ettenähtud sagedusaladel, samuti ühest geograafilisest punktist teise geograafilisse punkti toimuva suletud ühendusega signaale edastavat satelliiti tingimusega, et nende signaalide individuaalvastuvõtt nendes geograafilistes punktides on teatud asjaoludel võimalik.

(4) Satelliidi kaudu edastamise akt leiab aset ainult selles riigis, kus programmi sisaldavad signaalid sisestatakse katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel televisiooni- ja raadioteenuse osutaja kontrolli all ja vastutusel.

(5) Kui satelliidi kaudu edastamine toimub Euroopa Liidu liikmeks mitteolevas riigis, mis ei paku sellist kaitse taset nagu on sätestatud käesolevas seaduses, siis:

- 1) kui programmi sisaldavad signaalid antakse satelliidile edasi Eesti Vabariigi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil paiknevast maajaamast, loetakse, et satelliidi kaudu edastamine on toimunud Eesti Vabariigis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis ja käesolevas seaduses sätestatud õigused on realiseeritavad selle isiku vastu, kes juhib seda maajaama;
- 2) kui ei kasutata Eesti Vabariigi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil paiknevat maajaama, kuid oma põhilist asukohta Eesti Vabariigis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis omav televisiooni- või raadioteenuse osutaja on tellinud satelliidi kaudu edastamise, siis loetakse, et satelliidi kaudu edastamine on toimunud Eesti Vabariigis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis ja käesolevas seaduses sätestatud õigused on realiseeritavad selle televisiooni- või raadioteenuse osutaja vastu.

§ 18. Esitamisõiguse sisu

(1) Teos loetakse avalikult esitatuks, kui see on üldsuse juuresolekul või üldsusele avatud kohas ette loetud, mängitud, tantsitud, näideldud või muul viisil ette kantud või eksponeeritud kas vahetult või kaudselt mis tahes tehnilise vahendi või protsessi vahendusel.

(2) Teos loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil avalikult esitatuks sõltumata sellest, kas üldsus õiguste objekti tegelikult tajus või mitte.

§ 19. Töötlemisõiguse sisu

(1) Teose töötlemiseks loetakse teosest kohanduste ja muude tuletatud teoste tegemist. Tuletatud teos on uus, loominguliselt iseseisev ja algsest teosest sõltumatu teos.

(2) Tuletatud teose autoril tekib autoriõigus oma teosele.

(3) Tuletatud teosel tuleb ära näidata algse teose autori nimi, teose pealkiri (nimetus), allikas, kus teos on avalikustatud ja muu oluline teave.

(4) Tuletatud teose loomine võib toimuda vaid käesoleva seaduse VI peatüki 1. jaos sätestatud korras ning algse teose autori õigusi järgides.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 sätteid kohaldatakse ka juhul, kui kasutatakse teoseid, mille autorid ei ole teada (anonüümsed teosed jm), samuti teoseid, mille autoriõigusega kaitsmise tähtaeg on möödunud ja käesoleva seaduse paragrahvis 9 nimetatud intellektuaalse tegevuse tulemusi.

3. Jagu. Isikud, kellele kuulub autoriõigus

§ 20. Autor ja autoriõiguse algne kuuluvus

(1) Autor on füüsiline isik või füüsilised isikud, kes oma loomingulise tegevuse tulemusena on loonud originaalse teose kirjanduse, kunsti või teaduse valdkonnas.

(2) Autori isiklikud ja varalised õigused kuuluvad algselt teose loonud füüsilisele isikule, kui autori varaliste õiguste osas ei ole käesoleva seadusega ette nähtud teisiti.

(3) Autori isiklike ja varaliste õiguste pärimine toimub käesoleva seaduse VI peatüki 4. jaos sätestatud korras.

§ 21. Audiovisuaalse teose autor ja filmitootja

(1) Audiovisuaalse teose autoriks loetakse iga isikut, kelle ühise loomingulise tegevuse tulemusena on audiovisuaalne teos valminud, sealhulgas režissöör, stsenaarist, operaator, kunstnik, dialoogi autor ja muusikateose autor, kui muusikateos on loodud audiovisuaalse teose jaoks.

(2) Filmitootja on füüsiline või juriidiline isik, kelle finantseerimisel või juhtimisel on audiovisuaalne teos toodetud ja kelle nimi on tootjana fikseeritud selles audiovisuaalses teoses.

(3) Autoriõigus audiovisuaalsele teosele kuulub selle autorile või ühistele autoritele käesoleva seaduse paragrahvis 22 sätestatud korras.

§ 22. Ühine autorsus

(1) Ühise loomingulise tegevusega loodud teos võib moodustada ühe jagamatu terviku (ühisautorsus) või koosneda osadest, millest igaühel on samuti iseseisev tähendus (kaasautorsus). Teose osa loetakse iseseisvat tähendust omavaks, kui seda saab kasutada sõltumatult selle teose teistest osadest.

(2) Iga le kaasautorile kuulub autoriõigus tema poolt loodud iseseisva tähendusega osale teoses ning ta võib kasutada seda teose osa iseseisvalt. Selline kasutamine ei tohi kahjustada teiste kaasautorite õigusi ega olla vastuolus teose kaasautorite poolt ühise kasutamise huvidega.

(3) Suhted ühiste autorite vahel autoriõiguse teostamisel, sealhulgas autoritasu jagamisel, määratakse kindlaks autorite kokkuleppega. Sellise kokkuleppe puudumisel teostavad autoriõigust teosele kõik autorid ühiselt. Autoritasu jagatakse nende vahel võrdsetes osades.

(4) Ühisautor või isik, kellele kuulub osa ühisest autoriõigusest, võib mõjuval põhjusel teistelt ühisautoritelt nõuda autoriõiguste teostamiseks nõusoleku andmist.

(5) Igaüks ühistest autoritest võib pöörduda kohtusse või võtta tarvitusele muid abinõusid ühiselt loodud teose kaitseks ning autoriõiguse rikkumise kõrvaldamiseks.

(6) Autorite konsulteerimine, administratiivse juhtimise funktsioonide täitmine, teose toimetamine, graafikute, skeemide, tabelite jm illustreerivate materjalide tegemine ning muu tehnilise abi osutamine autoritele ei ole aluseks ühise autorsuse tekkimisele.

§ 23. Autoriõigus kollektiivsele teosele

(1) Kollektiivseks teoseks loetakse teost, mis koosneb erinevate autorite kaastöödest, mis on ühendatud ühtseks tervikuks füüsilise või juriidilise isiku poolt tema initsiatiivil, juhtimisel ja finantseerimisel ning mis antakse välja selle füüsilise või juriidilise isiku nime või nimetuse all (teatmeteosed, teaduslik kogumik, ajaleht, ajakiri ja teised perioodilised või jätkuväljaanded jm).

(2) Autoriõigus kollektiivsele teosele kuulub isikule, kelle initsiatiivil, juhtimisel ja finantseerimisel selline teos loodi ja kelle nime või nimetuse all see välja anti, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Kollektiivsesse teosesse võetud teoste (kaastööde) autoritele kuulub autoriõigus oma teosele ning nad võivad oma teoseid kasutada iseseisvalt, kui lepinguga ei ole kindlaks määratud teisiti. Kaastööde autoreid ei loeta ühisteks autoriteks.

§ 24. Autoriõigus töökoostuste täitmise korras loodud teosele

(1) Töölepingu alusel või avalikus teenistuses oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teose autoril tekib autoriõigus sellele teosele, kuid autori varalised õigused teose kasutamiseks tööülesannetega ettenähtud eesmärgil ja piirides lähevad üle tööandjale, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Autor ja tööandja võivad omavahel kokku leppida isiklike õiguste teostamise osas.

(2) Autor võib iseseisvalt kasutada oma tööülesannete täitmise korras loodud teost eesmärgil, mis ei ole tema tööülesannetega ette nähtud, kui töölepingus ei ole ette nähtud teisiti. Sellisel teose kasutamisel tuleb ära näidata tööandja nimi või nimetus.

(3) Varalised õigused avalikus teenistuses loodud teosele lähevad üle riigile, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Neid õigusi teostab see riigiasutus, kelle ülesandel, tellimisel, finantseerimisel või juhendamisel teos loodi.

4. Jagu. Autoriõiguse ajaline kehtivus

§ 25. Autoriõiguse kehtivuse tähtaeg

- (1)** Autoriõigus kehtib autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma.
- (2)** Autoriõigus teosele, mille on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega, kehtib teisi autoreid üleelanud autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma.
- (3)** Audiovisuaalse teose puhul arvestatakse autoriõiguse kehtivuse tähtaega lõikes 2 toodud tingimustel järgmiste ühiste autorite osas: režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor, muusikateose autor, tingimusel, et teos on loodud spetsiaalselt selle audiovisuaalse teose jaoks.
- (4)** Muusikateose puhul arvestatakse autoriõiguse kehtivuse tähtaega lõikes 2 toodud tingimustel järgmiste ühiste autorite osas: sõnade autor ja muusika autor, tingimusel, et nii sõnad kui muusika on loodud spetsiaalselt vastava sõnalist osa hõlmava muusikateose jaoks.
- (5)** Autoriõigus kollektiivsele teosele ja töökohustuste täitmise korras loodud teosele kehtib 70 aastat pärast selle teose õiguspärasest avalikustamist. Kui teos avaldatakse jätkuväljaandena (köited, osad, seeriad, vihikud, numbrid jm) ja autoriõiguse kehtivuse tähtaega arvestatakse teose õiguspärasest avalikustamisest, siis kehtib autoriõigus igale osale 70 aastat pärast selle osa õiguspärasest avalikustamist.
- (6)** Autoriõigus teosele, mis on avalikustatud anonüümselt või pseudonüümi all, kehtib 70 aastat pärast selle õiguspärasest avalikustamist. Kui selle tähtaja jooksul teeb teose autor üldsusele teatavaks oma kodanikunime või teose autorsuse seostamine teose loonud isikuga ei tekita enam kahtlusi, siis kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 sätteid.
- (7)** Autoriõigus kehtib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul iseseisva tähendusega teoste suhtes, mis kuuluvad ühise loomingulise tegevuse tulemusel loodud teosesse, töökohustustuste täitmise korras loodud teosesse ja audiovisuaalsesse teosesse, välja arvatud juhul, kui need on avalikustatud anonüümselt või pseudonüümi all.
- (8)** Tähtaja kulgemine algab lõigetes 1 -4 nimetatud juhul autori surma-aastale järgneva aasta 1. jaanuarist ja lõike 5 esimeses lauses ja lõikes 5 nimetatud juhul teose õiguspärasele avalikustamisele järgneva aasta 1. jaanuarist.
- (9)** Kui teose päritolumaaks Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni artikli 5 lõike 4 tähenduses on kolmas riik ja teose autor ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik, kehtib autoriõigus Euroopa Liidus või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis tähtaja jooksul, mille näeb ette päritolumaal seadus, kuid mitte üle käesoleva paragrahvi lõigetes 1-5 nimetatud tähtaja.
- (10)** Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitse tähtajad kehtivad kõigi teoste kohta, mida kaitstakse vähemalt ühes Euroopa Liidu liikmesriigis.

§ 26. Autorsuse ja sellega seotud hüvede tähtajatu kaitse

(1) Isiku konkreetse teose autoriks olemist (teose autorsust), autori nime ning au ja väarikust kaitstakse tähtajatult.

(2) Teoste osas, mille kaitstuse tähtaeg on lõppenud, kaitseb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hüvesid Justiitsministeerium.

III PEATÜKK AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVAD ÕIGUSED

1. Jagu. Autoriõigusega kaasnevate õiguste liigid ja nende sisu

§ 27. Autoriõigusega kaasnevate õiguste liigid

(1) Autoriõigusega kaasnevad õigused kuuluvad teose esitajale, fonogrammitootjale, televisiooni- ja raadioteenuse osutajale, filmitootjale, andmebaasi tegijale, isikule, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena õiguspäraselt avaldab või suunab üldsusele varem avaldamata teose, ja isikule, kes annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande.

(2) Autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamine ei tohi piirata autori poolt autoriõiguse teostamist.

(3) Vabariigi Valitsus või selle volitusel justiitsminister informeerib Euroopa Liidu komisjoni igast kavatsusest kehtestada uusi autoriõigusega kaasnevaid õigusi, selgitab nende kehtestamise peamised põhjused ja nende õiguste kaitse kavandatava tähtaja.

§ 28. Esitaja mõiste ja õigused

(1) Esitajaks loetakse näitlejat, lauljat, muusikut, tantsijat, muud isikut või kollektiivi, kes näitleb, laulab, deklameerib, mängib muusikariistal või muul viisil esitab kirjandus- või kunstiteoseid või rahvaloomingut.

(2) Esitajal tekivad esituse suhtes isiklikud ja varalised õigused.

§ 29. Esitaja isiklikud õigused

Esitajale kuuluvadbainuõigused:

- 1) esineda üldsuse ees teose esitajana ja nõuda esituse seostamist tema isiku ja nimega esituse mis tahes kasutamisel (õigus esituse autorsusele);
- 2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud esitajanimi esituse kasutamisel (õigus esitajanimele);
- 3) vaidlustada esitaja au ja väarikust kahjustavaid muudatusi, moonutusi ja teisi ebatäpsusi seoses oma esitusega (õigus esitaja au ja väarikuse kaitsele).

§ 30. Esitaja varalised õigused

(1) Esitajale kuuluvad ainuõigused ise oma esitust kasutada, lubada ja keelata oma esituse samaviisilist kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma esituse sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva seaduse IV peatükis sätestatud vaba kasutamise juhud. Esitajale kuulub õigus lubada:

- 1) seni fikseerimata esituse salvestamist heliplaadile, heli- ja videolindile, filmile jms viisil (salvestamisõigus);
- 2) esituse edastamist, välja arvatud juhud, kui edastamine toimub esituse salvestiselt või toimub esituse taasedastamine, milleks on loa andnud televisiooni- või raadioteenuse osutaja, kes esituse esmakordselt edastas (edastamisõigus);
- 3) esituse suunamist üldsusele mis tahes tehnilise vahendi abil väljaspool paika, kus esitus toimub, välja arvatud juhud, kui üldsusele suunamine toimub esituse salvestiselt või on edastatud raadio või televisiooni vahendusel (suunamisõigus);
- 4) esituse salvestise üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad esitust kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus);
- 5) esituse salvestise otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis või mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 6) esituse salvestise levitamist üldsusele, sealhulgas esituse salvestise rentimist ja laenutamist (levitamiseõigus). Rentimisõigus läheb üle filmitootjale vastava individuaalse või kollektiivse lepingu sõlmimisel audiovisuaalse teose loomiseks, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Esitajal säilib õigus saada õiglast tasu.

(2) Oma otseste tööülesannete täitmise korras teoste esitamisel lähevad esitaja varalised õigused üle tööandjale, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Esitaja ja tööandja võivad kokku leppida esitaja isiklike õiguste teostamise küsimused.

§ 31. Ühine esitus

(1) Ühine esitus on käesoleva seaduse paragrahvi 28 lõikes 1 nimetatud tegevus, milles osaleb üheaegselt rohkem kui 10 esitajat.

(2) Juhul, kui ühise esituse puhul esitaja ei ole varalisi õigusi lepinguga üle andnud või andnud litsentsi esituse kasutamiseks, lähevad esituses osalenud esitajate varalised õigused konkreetse esituse osas üle kollektiivi juhile.

§ 32. Fonogrammitootja mõiste ja õigused

(1) Fonogrammiks loetakse teose esitamisest lähtuva heli või muu heli või helijäljendi fikseerimine muul viisil kui audiovisuaalses teoses.

(2) Fonogrammitootjaks loetakse füüsiline või juriidiline isik, kelle algatusel, vastutusel ja finantseerimisel toimub teose esitamisest lähtuva heli või muu heli või helijäljendi esmakordne fikseerimine.

(3) Fonogrammitootjale kuuluvad ainuõigused lubada ja keelata:

- 1) fonogrammi otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis või mis tahes viisil (kopeerimisõigus);

- 2) fonogrammi levitamist, sealhulgas fonogrammi koopiade rentimist ja laenutamist (levitamisoigus);
- 3) fonogrammi üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad fonogrammi kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus).

§ 33. Televisiooni- ja raadioteenuse osutaja mõiste ja õigused

(1) Televisiooni- ja raadioteenuste osutajaks loetakse isikuid meediateenuste seaduse paragrahvide 4 ja 5 tähenduses.

(2) Televisiooni- ja raadioteenuse osutajale kuuluvad ainuõigused lubada ja keelata:

- 1) saate või programmi taasedastamist (taasedastamisõigus);
- 2) saate või programmi salvestamist (salvestamisõigus);
- 3) saate või programmi salvestise otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis ja mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 4) saate või programmi üldsusele suunamist või avalikku esitamist juhul, kui selline suunamine või esitamine toimub kohas, mis on üldsusele avatud sisenemistasu eest (suunamisõigus);
- 5) saate või programmi salvestise üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad salvestist kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus);
- 6) saate või programmi salvestise levitamist (levitamisoigus).

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigus ei olene sellest, kas saade või programm edastatakse või taasedastatakse traadi või õhu, kaasa arvatud kaabellevivõrgu või satelliidi kaudu.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigus ei laiene kaabellevivõrgu operaatorile, kes teostab kaabellevivõrgu vahendusel televisiooni- või raadioteenuse osutaja saate või programmi taasedastamist.

§ 34. Film ja filmitootja õigused

(1) Filmiks autoriõigusega kaasnevate õiguste objektina loetakse nii teose kriteeriumidele vastav audiovisuaalne teos (§ 8 lg 4) kui ka teose kriteeriumidele mittevastavad liikuvad kujutised koos neid saatvate helidega või ilma helideta.

(2) Filmitootjale kuuluvad ainuõigused lubada ja keelata:

- 1) filmi originaali või selle koopia otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis ja mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 2) filmi originaali või selle koopia levitamist üldsusele, sealhulgas filmi koopiade rentimist ja laenutamist (levitamisoigus);
- 3) filmi üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad filmi kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus).

§ 35. Õigused varem avaldamata teosele, kirjanduskriitilisele või teaduslikule väljaandele

(1) Isikul, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena avaldab, suunab üldsusele või edastab varem avaldamata teose, on 25 aasta jooksul autori varaliste õigustega võrdsed õigused sellele teosele. Tähtaja kulgemist arvestatakse sellise teose esmakordse avaldamise, üldsusele suunamise või edastamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(2) Isikul, kes annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande, on 30 aasta jooksul autori varaliste õigustega võrdsed õigused sellele teosele. Tähtaja kulgemist arvestatakse sellise teose esmakordse avaldamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

§ 36. Andmebaasi tegija mõiste ja varalised õigused

(1) Andmebaasi tegijaks loetakse isik, kes on teinud kas laadilt, väärtuselt või suuruselt olulise investeeringu selle andmebaasi sisuks olevate andmete kogumiseks, omandamiseks, kontrollimiseks, süstematiseerimiseks või kättesaadavaks tegemiseks.

(2) Andmebaas kui autoriõigusega kaasnevate õiguste objekt on teoste, andmete või muu materjali süstemaatiliselt või meetoodiliselt korraldatud kogu, mis on individuaalselt kasutatav elektrooniliste või muude vahendite abil. Andmebaasi mõiste ei hõlma selle tegemiseks ega käivitamiseks vajaminevat arvutiprogrammi.

(3) Andmebaasi tegija õigused tekivad andmebaasi valmimise päeval, milleks on andmebaasi tegemise lõpetamise päev.

(4) Andmebaasi tegijale kuuluvad ainuõigused lubada ja keelata:

1) väljavõtte tegemist andmebaasist või selle olulisest osast. Väljavõtte tegemiseks loetakse andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;

2) andmebaasi või selle olulise osa taaskasutamist. Taaskasutamiseks loetakse andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa avalikustamine kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu või muul viisil üldsusele suunamine teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki Euroopa Liidu liikmesriigis andmebaasi tegija poolt või tema loal ammendub andmebaasi tegija õigus kontrollida selle andmebaasi koopia edasimüüki Eesti Vabariigis.

(5) Autoriõigusega kaasnevate õiguste objektideks olevate andmebaaside puhul ei loeta nende laenutamist raamatukogudest väljavõtte tegemiseks ega andmebaasi või selle olulise osa taaskasutamiseks.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ainuõigused kuuluvad andmebaasi tegijale, olenemata sellest, kas andmebaasi ennast või tema sisu kaitstakse käesoleva seadusega või muude õigusaktide alusel.

2. Jagu. Autoriõigusega kaasnevate õiguste ajaline kehtivus

§ 37. Autoriõigusega kaasnevate õiguste kehtivuse tähtaeg

(1) Autoriõigusega kaasnevad õigused kehtivad 50 aastat:

1) teose esitaja suhtes – teose esitamisest arvates. Kui 50 aasta jooksul teose esitamisest arvates on esituse muul viisil kui fonogrammil jäädvustatud salvestis õiguspäraselt avaldatud, õiguspäraselt üldsusele suunatud või õiguspäraselt edastatud, kehtivad teose esitaja õigused 50 aastat pärast esituse õiguspärase avaldamise, õiguspärase üldsusele suunamise või õiguspärase edastamise kuupäeva, olenevalt sellest, milline neist oli varasem. Kui 50 aasta jooksul teose esitamisest arvates on esituse fonogrammile jäädvustatud salvestis õiguspäraselt avaldatud, õiguspäraselt üldsusele suunatud või õiguspäraselt edastatud, kehtivad teose esitaja õigused 70 aastat pärast esituse

õiguspärase avaldamise, õiguspärase üldsusele suunamise või õiguspärase edastamise kuupäeva, olenevalt sellest, milline neist oli varasem;

2) fonogrammitootja suhtes – fonogrammi salvestamisest arvates. Kui 50 aasta jooksul fonogrammi salvestamisest arvates on fonogramm õiguspäraselt avaldatud, kehtivad fonogrammitootja õigused 70 aastat pärast fonogrammi õiguspäraselt avaldamist. Kui 50 aasta jooksul fonogrammi salvestamisest arvates ei ole fonogrammi õiguspäraselt avaldatud ning fonogramm on õiguspäraselt üldsusele suunatud või edastatud, kehtivad fonogrammitootja õigused 70 aastat pärast fonogrammi õiguspäraselt üldsusele suunamist või edastamist;

3) televisiooni- või raadioteenuse osutaja suhtes – saate esmakordsest edastamisest arvates, olenemata sellest, kas saade edastati või taasedastati traadi või õhu, kaasa arvatud kaabelvõrgu või satelliidi kaudu;

4) filmitootja suhtes – filmi jäädvustamisest arvates. Kui selle tähtaja jooksul toimub filmi õiguspärane avaldamine, õiguspärane üldsusele suunamine või edastamine, kehtivad esmasalvestuse tootja õigused 50 aastat pärast sellist avaldamist, üldsusele suunamist või edastamist, olenevalt sellest, milline neist oli varasem.

(2) Lõikes 1 nimetatud tähtaja kulgemine algab 1. jaanuarist, mis järgneb aastale, millal toimusid käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teod.

(3) Lõikes 1 nimetatud tähtajad kehtivad ka autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate suhtes, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanikud, juhul, kui Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi õigusega on neile kaitse tagatud. Õigused kehtivad tähtaja jooksul, mille näeb ette selle riigi seadus, mille kodanikuks on õiguste omaja, kuid mitte üle lõikes 1 nimetatud tähtaja, kui välislepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Andmebaasi tegija õigused kehtivad 15 aastat, arvates andmebaasi tegemise lõpetamise päevale järgneva aasta 1. jaanuarist. Andmebaasi mis tahes viisil avalikustamise korral käesolevas lõikes nimetatud tähtaja jooksul kehtivad andmebaasi tegija õigused 15 aastat, arvates andmebaasi avalikustamise päevale järgneva aasta 1. jaanuarist. Kui andmebaasi sisu oluliselt kvalitatiivselt või kvantitatiivselt muutub (sealhulgas täieneb või lüheneb), mille tagajärjel andmebaasi tehtud investeering kvalitatiivselt või kvantitatiivselt oluliselt suureneb, kehtivad muudetud andmebaasi tegija õigused sellise muudetud andmebaasi suhtes 15 aastat, arvates vastavate muudatuste tegemisest. Sellisel juhul arvestatakse tähtaja kulgemise algust käesoleva lõike 1 või 2 lauses sätestatud korras.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitse tähtajad kehtivad kõigi autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide kohta, mida kaitstakse vähemalt ühes Euroopa Liidu liikmesriigis.

§ 38. Esitaja autorsuse ja sellega seotud hüvede tähtajatu kaitse

(1) Esitaja autorsust, esitajanime ning esitaja au ja väärikut kaitstakse tähtajatult.

(2) Esituste osas, mille kaitstuse tähtaeg on lõppenud, kaitseb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hüvesid Justiitsministeerium.

IV PEATÜKK
AUTORIÕIGUSTE JA AUTORIOIGUSEGA KAASNEVATE ÕIGUSTE PIIRAMINE (ÕIGUSTE OBJEKTI VABA KASUTAMINE)

§ 39. Vaba kasutamise mõiste

(1) Õiguste objektid vaba kasutamine tähendab õiguste omaja varaliste õiguste piiramist üldsuse huvides.

(2) Õiguste objekti vabaks kasutamine on lubatud ilma õiguste omaja loata ja tasu maksmiseta, välja arvatud käesoleva seaduse V peatüki 1. jaost tulenevad hüvitised.

§ 40. Vaba kasutamise põhimõtted

(1) Vaba kasutamine on lubatud käesolevas peatükis spetsiaalselt ette nähtud juhtudel ja tingimusel, et see ei ole vastuolus õiguste objekti tavapärase kasutamisega ega kahjusta põhjendamatult õiguste omaja seaduslikke huve.

(2) Arvutiprogrammi vaba kasutamine on lubatud vaid käesoleva seaduse paragrahvides 53 ja 54 sätestatud juhtudel.

(3) Autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine on lubatud vaid käesoleva seaduse paragrahvis 56 sätestatud juhtudel.

(4) Õiguste objekti käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamine võib toimuda üksnes juhul, kui selleks kasutatakse õiguspäraselt avaldatud objekti või selle õiguspärasest koopiat. Üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti vaba kasutamine on lubatud, välja arvatud juhul, kui kasutatav õiguste objekt pärineb ilmselgelt ebaseaduslikust allikast.

(5) Lepingu tüüptingimus on tühine, kui see on vastuolus käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamise juhtudega.

(6) Lepingu tingimus on tühine, kui see on vastuolus käesoleva seaduse paragrahvi 53 lõigetes 2 ja 3, paragrahvi 54 lõigetes 1 ja 2, paragrahvis 55 ning paragrahvi 56 lõigetes 2 ja 3 sätestatud vaba kasutamise juhtudega.

§ 41. Vaba kopeerimine tehnilise protsessi osana

(1) Füüsilisel ja juriidilisel isikul on lubatud õiguste objekti ajutine või juhuslik kopeerimine, mis toimub tehnilise protsessi lahutamatu ja olulise osana ning mille eesmärk on vahendada õiguste objekti suunamist võrgus kolmandate isikute vahel või teha võimalikuks õiguste objekti seaduspärane kasutamine ning millel puudub iseseisev äriiline eesmärk.

(2) Käesoleva paragrahvi lõige 1 ei laiene arvutiprogrammile ja andmebaasile.

§ 42. Vaba kopeerimine isiklikuks kasutamiseks

(1) Füüsilisel isikul on lubatud õiguste objekti kopeerimine isikliku kasutamise eesmärgil ning tingimusel, et selline tegevus ei taotle ärilisi eesmärke.

(2) Isiklikuks kasutamiseks ei ole lubatud kopeerida:

- 1) arhitektuuri- ja maastikuarhitektuuriteoseid;
- 2) elektroonilisi andmebaase;
- 3) arvutiprogramme, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvides 53 ja 54 ettenähtud juhud;
- 4) noote fotokopeerimise teel.

(3) Käesoleva paragrahvi alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse teatud juhtudel õiguste omajale vastavalt käesoleva seaduse paragrahvidele 58 ja 59.

§ 43. Vaba tõlkimine isiklikuks kasutamiseks

Füüsilisel isikul on lubatud tõlkida õiguste objekti isiklikuks kasutamiseks tingimusel, et selline tegevus ei taotle ärilisi eesmärke.

§ 44. Vaba kasutamine teaduslikel, hariduslikel, informatsioonilistel ja õigusemõistmise eesmärkidel

(1) Füüsilisel ja juriidilisel isikul on lubatud teha järgmisi tegusid, kuid tingimusel, et on ära märgitud õiguste omaja isik, õiguste objekti nimetus ning avaldamisallikas, välja arvatud juhul, kui taoline viitamine on võimatu:

- 1) õiguste objekti tsiteerimine motiveeritud mahus;
- 2) õiguste objekti kopeerimine, üldsusele suunamine, edastamine ja levitamine illustreeriva materjalina õppe- ja teaduslikel eesmärkidel motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 3) õiguste objekti kopeerimine ja töötlemine teksti- ja andmekaeve eesmärkidel ning tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 4) päevasündmuste kajastamisel sündmuste käigus nähtud või kuulnud õiguste objekti ajakirjanduses kopeerimine, levitamine, üldsusele suunamine või edastamine motiveeritud mahus, vormis ja ulatuses, mis vastab päevasündmuste kajastamise vajadusele;
- 5) õiguste objekti kopeerimine õigusemõistmise või avaliku julgeoleku tagamise eesmärgil ulatuses, mis vastab neile eesmärkidele;
- 6) õiguste objekti kopeerimine, levitamine, üldsusele suunamine või edastamine puuetega inimeste huvides viisil, mis on otseselt seotud nende puudega, tingimusel et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke. Õiguste omaja nõusolekuta ei ole lubatud kopeerida, levitada ja kättesaadavaks teha teost, mis on spetsiaalselt loodud puuetega inimeste jaoks;
- 7) õiguste objekti kasutamine karikatuuris, paroodias ja pastišis ulatuses, mis vastab neile eesmärkidele.

(2) Punktide 2 ja 3 alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse teatud juhtudel õiguste omajale vastavalt käesoleva seaduse paragrahvile 59.

§ 45. Õiguste objekti juhuslik sisaldumine muus materjalis

Õiguspäraselt avaldatud õiguste objekti juhuslik kopeerimine, üldsusele suunamine või edastamine muus materjalis ning sellise materjali levitamine loetakse vabaks kasutamiseks.

§ 46. Õiguste objekti vaba kasutamine seadme esitlemiseks ning parandamiseks

Õiguste objekti kopeerimine või avalik esitamine seoses konkreetse seadme esitlemise või remondiga loetakse vabaks kasutamiseks.

§ 47. Vaba kasutamine avaliku arhiivi, muuseumi või raamatukogu poolt

(1) Avalikul arhiivil, muuseumil või raamatukogul on lubatud oma kogusse kuuluvat õiguste objekti kopeerida: selleks et

- 1) asendada kadunud, hävinud või kasutamiskõlbmatuks muutunud õiguste objekt;
- 2) teha koopia õiguste objekti säilimise tagamiseks;
- 3) asendada mõne teise avaliku arhiivi, muuseumi või raamatukogu püsikollektsiooni kuulunud õiguste objekt juhul, kui see on kadunud, hävinud või muutunud kasutamiskõlbmatuks;
- 4) digiteerida kogu selle säilitamise eesmärgil;
- 5) teha koopia füüsilise isiku jaoks käesoleva seaduse paragrahvis 42 nimetatud eesmärgil;
- 6) teha koopia kohtu- või riigiasutuse tellimusel käesoleva seaduse paragrahvi 44 lõike 1 punktis 5 nimetatud eesmärgil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatut kohaldatakse juhul, kui ei ole võimalik omandada õiguste objekti uut koopiat.

(3) Avalikul arhiivil, muuseumil või raamatukogul on lubatud oma kogusse kuuluvat õiguste objekti kasutada motiveeritud mahus näituse ja kogu tutvustamise eesmärgil.

(4) Avalikul arhiivil, muuseumil või raamatukogul on lubatud võimaldada tellimuse alusel oma kogusse kuuluva õiguste objekti:

- 1) eriseadmete kaudu kohapeal füüsilistele isikutele kättesaadavaks teha kas uurimistegevuseks või hariduslikul eesmärgil;
- 2) individuaalseks kohapeal kasutamiseks laenutada.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud tegevus ei või toimuda ärilisel eesmärgil.

§ 48. Vaba laenutamine

(1) Avalikul raamatukogul on lubatud laenutada oma kogusse kuuluvat õiguste objekti tingimusel, et see ei toimu ärilisel eesmärgil.

(2) Fonogrammi kojulaenutamine on lubatud juhul, kui selle Eestis levitamise algusest on möödunud neli kuud ning audiovisuaalse teose kojulaenutamine on lubatud, kui selle Eestis levitamise algusest on möödunud 1 aasta. Õiguste omaja nõusolekul võib nimetatud tähtaega lühendada.

(3) Filmi- või helikunsti õppesuunal tegutsevat õppeasutust teenindaval raamatukogul on lubatud audiovisuaalset teost ning fonogrammi õppe- ja teaduslikul eesmärgil laenutada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ajalise piiranguta.

(4) Käesoleva paragrahvi alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse õiguste omajatele vastavalt käesoleva seaduse paragrahvile 60.

§ 49. Üldsusele avatud kohas asuva teose kujutise vaba kasutamine

Lubatud on üldsusele avatud kohas alaliselt asuva arhitektuuriteose, kujutava kunsti teose, tarbekunstiteose ning fotograafiateose kopeerimine ükskõik millisel viisil peale mehaanilise kontaktkopeerimise ja selle teose kujutise üldsusele suunamine ning edastamine, välja arvatud juhul, kui selline teos moodustab kujutise põhimotiivi ja seda kavatsetakse kasutada ärilisel eesmärgil. Kui käesoleva paragrahvi kohaselt kasutatud teosel on märgitud autori nimi, tuleb see lisada teose kasutamisel.

§ 50. Üldsusele avatud kohas asuva arhitektuuriteose kujutise vaba kasutamine kinnisvarakuulutuses

Lubatud on arhitektuuriteose kujutist kinnisvarakuulutuses motiveeritud mahus kopeerida ja üldsusele suunata. Kui käesoleva paragrahvi kohaselt kasutatud teosel on märgitud autori nimi, tuleb see lisada teose kasutamisel.

§ 51. Vaba avalik esitamine

Õiguste omaja nõusolekuta ja tasu maksmiseta, kuid õiguste omaja nime või nimetusekohustusliku äranäitamiseega on lubatud õiguste objekti avalik esitamine ja eksponeerimine õppeasutuses vahetus õppeprotsessis nende asutuste õpetava personali ja õpilaste poolt või samal eesmärgil raamatukogus, muuseumis või arhiivis, kuid tingimusel, et kuulajaskonna või vaatajaskonna moodustavad õpetav personal ja õpilased või teised isikud, kes on otseselt seotud asutusega, kus õiguste objekti õppeprotsessi osana avalikult esitatakse või eksponeeritakse (lapsevanemad, eestkostjad, hooldajad jm).

§ 52. Õiguste objekti ajutine salvestamine televisiooni- ja raadioteenuse osutaja poolt

(1) Televisiooni- või raadioteenuse osutajal on lubatud teha ajutine koopia õiguste objektist, mida televisiooni- või raadioteenuse osutajal on õigus edastada, kuid tingimusel, et selline koopia tehakse televisiooni- või raadioteenuse osutaja oma tehniliste vahenditega ja enda poolt kindlaksmääratud saates või programmis kasutamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud tingimustel tehtud ajutine koopia ei kuulu hävitamisele juhul, kui sellel on suur kultuurilooline väärtus. Nimetatud juhul kuulub koopia säilitamisele televisiooni- või raadioteenuse osutaja arhiivis kui eranditult dokumentaalset iseloomu omav õiguste objekt ilma selleks õiguste omajalt nõusolekut küsimata. Arhiivis säilitamisele kuuluvate õiguste objektide kohta teeb otsuse televisiooni- või raadioteenuse osutaja, vaidluse korral aga riigiarhivaar.

§ 53. Arvutiprogrammi vaba kasutamine

(1) Kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti, võib arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja ilma arvutiprogrammi autori nõusolekuta ja täiendava autoritasu maksmiseta arvutiprogrammi kopeerida, tõlkida, kohandada (adaptsioon) ning muul viisil ümber töötada ja saadud tulemusi kopeerida tingimusel, et see on vajalik:

- 1) arvutiprogrammi kasutamiseks seadmel või seadmetel, ulatuses ja eesmärkidel, milleks arvutiprogramm omandati;
- 2) arvutiprogrammis esinevate vigade parandamiseks.

(2) Arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja võib ilma arvutiprogrammi autori nõusolekuta ja täiendava autoritasu maksmiseta teha arvutiprogrammist varukoopia tingimusel, et see on vajalik arvutiprogrammi kasutamiseks või kadunud, hävinud või kasutamiskõlbmatuks muutunud arvutiprogrammi taastamiseks.

(3) Arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja võib ilma arvutiprogrammi autori nõusolekuta ja täiendava autoritasu maksmiseta jälgida, uurida ja katsetada arvutiprogrammi toimimist eesmärgil selgitada välja programmelemendi aluseks olnud ideed ja põhimõtted juhul, kui ta teeb seda arvutiprogrammi laadimise, esitamise, käitamise, ülekandmise või talletamise käigus, mille tegemiseks ta on õigustatud.

§ 54. Arvutiprogrammi vaba pöördprojekteerimine (decompileerimine)

(1) Arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja võib ilma arvutiprogrammi autori nõusolekuta ja täiendava autoritasu maksmiseta kopeerida arvutiprogrammi ning seda tõlkida juhul, kui see on hädavajalik informatsiooni saamiseks algsest arvutiprogrammist sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks teiste arvutiprogrammidega, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) seda teeb arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja või tema ülesandel mõni teine vastavat luba omav isik;
- 2) arvutiprogrammide ühilduvust tagav informatsioon ei ole olnud käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutele eelnevalt kättesaadav;
- 3) selline tegevus piirdub algse arvutiprogrammi osadega, mis on vajalikud ühilduvuse tagamiseks.

(2) Informatsiooni, mis on saadud käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud tegevusega, ei tohi:

- 1) kasutada muuks otstarbeks kui sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks;
- 2) üle anda kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui see on vajalik sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks;
- 3) kasutada oma olemuselt sarnase arvutiprogrammi arendamiseks, tootmiseks, realiseerimiseks või muude algse arvutiprogrammi autori autoriõigust rikkuvate tegude sooritamiseks.

§ 55. Autoriõigusega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine

Andmebaasi või selle koopia õiguspärane kasutaja võib ilma autori nõusolekuta ja täiendavat autoritasu maksmata teostada kõiki tegusid, mis on vajalikud juurdepääsuks andmebaasi sisule ja selle sisu tavapäraseks kasutamiseks. Kui nimetatud isik võib andmebaasi kasutada ainult osaliselt, kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud ainult andmebaasi või selle koopia vastava osa suhtes.

§ 56. Autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine

(1) Mis tahes viisil õiguspäraselt avalikustatud andmebaasi õiguspärane kasutaja võib ilma andmebaasi tegija nõusolekuta ja tasu maksmiseta teha väljavõtteid andmebaasi sisu olulisest osast või seda

taaskasutada juhul, kui:

- 1) mitte-elektroonilise andmebaasi sisust tehakse väljavõtte isiklikeks vajadusteks;
- 2) koos andmebaasi avaldamisallika kohustusliku äranäitamisega tehakse andmebaasist väljavõtte illustreeriva materjalina õppe- või teadusliku uurimistöö eesmärkidel, nende eesmärkidega motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 3) väljavõtte tegemine või taaskasutamine toimub avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise käigus ulatuses, mis vastab ühiskondliku julgeoleku kaitse, haldusfunktsioonide teostamise ja õigusemõistmise eesmärkidele.

(2) Andmebaasi õiguspärane kasutaja võib teha väljavõtteid ja taaskasutada igal eesmärgil mis tahes viisil õiguspäraselt avalikustatud andmebaasi sisuks olevaid kvantiteedilt või kvaliteedilt mitteolulisi osi. Kui isik võib käesolevas lõikes ettenähtud viisil kasutada ainult andmebaasi teatud osa, kehtib käesolevas lõikes sätestatu vaid andmebaasi selle osa suhtes.

(3) Mis tahes viisil avalikustatud andmebaasi õiguspärane kasutaja ei tohi kahjustada andmebaasis sisalduvate teoste või muu materjali suhtes tekkinud autoriõigust või autoriõigusega kaasnevaid õigusi.

V PEATÜKK HÜVITISED JA MUU TASU TEOSE KASUTAMISE EEST

1. Jagu. Hüvitised

§ 57. Hüvitise eesmärk

Õiguste omajal on käesolevas jaos sätestatud juhtudel ja tingimustel õigus saada kompensatsioonilist tasu (hüvitist) tema varaliste õiguste piiramise korral õiguste objekti vaba kasutamise eest.

§ 58. Hüvitis audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise kopeerimise eest isiklikeks vajadusteks

(1) Autoril, esitajal ja fonogrammitootjal on õigus saada hüvitist audiovisuaalse teose või teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest, mis toimub käesoleva seaduse paragrahvi 42 alusel.

(2) Autorile, esitajale ja fonogrammitootjale makstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid.

(3) Hüvitise maksab välja Justiitsministeerium.

(4) Hüvitis makstakse kollektiivse esindamise organisatsioonile, kes teostab autori, esitaja ja fonogrammitootja õigusi.

(5) Vabariigi Valitsus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud hüvitise jaotamise määrad ning lõikes 2 nimetatud kahju hüvitamise arvestamise alused ja korra.

§ 59. Hüvitis teose fotokopeerimise eest

(1) Autoril ja kirjastajal on õigus saada hüvitist teose fotokopeerimise eest käesoleva seaduse paragrahvis 42 ja paragrahvi 44 lõike 1 punktis 2 nimetatud juhtudel.

(2) Fotokopeerimine käesoleva seaduse tähenduses on teose kopeerimise üks viis, mille tulemuseks on teose täpne koopia paber- ja muul samalaadsel kandjal, mis on saadud mis tahes fototehnika või muu sama toimega meetodi abil. Teosest suurendatud või vähendatud koopia tegemine nimetatud viisil loetakse samuti fotokopeerimiseks

(3) Hüvitis makstakse kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse alusel.

(4) Autorile väljamakstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja Eesti Rahvusraamatukogu rahvusbibliograafia andmebaasis registreeritud teoste nimetuste arv.

(5) Kirjastajale väljamakstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja avalduse esitamisele eelneva kümne kalendriaasta jooksul ilmunud ISBN- ja ISSN-numbriga teoste nimetuste arv.

(6) Hüvitise maksab välja justiitsministri määratud juriidiline isik, kes esindab autoreid või nende õigusi teostavaid kollektiivse esindamise organisatsioone.

(7) Vabariigi Valitsus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud hüvitise jaotamise määrad ilukirjanduse ning teadus- ja õppekirjanduse autorite ja kirjastajate vahel ning hüvitise maksmise korra.

§ 60. Hüvitis õiguste objekti laenutamise eest raamatukogudest

(1) Autoril, esitajal, fonogrammitootjal ning filmitootjal on õigus saada hüvitist õiguste objekti laenutamise eest käesoleva seaduse paragrahvis 48 toodud tingimustel.

(2) Autorile, esitajale, fonogrammitootjale ja filmitootjale väljamakstava tasu suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas tasude maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja kalendriaastas rahvaraamatukogudes elektrooniliselt registreeritud laenutused.

(3) Autorile makstakse tasu avalduse alusel, mis on kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul.

(4) Autorile tasu maksmiseks kehtestab Vabariigi Valitsus oma määrusega:
1) avalduses esitatavate andmete loetelu;
2) tasu jaotamise määrad erinevate õiguste omajate vahel;
3) tasu arvutamise ja väljamaksmise alused ja korra.

(5) Audiovisuaalse teose ning muusikateose autorile, muusikateose esitajale, fonogrammitootjale ning filmitootjale makstakse tasu teda esindava kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu.

(6) Hüvitise maksab välja kultuuriministri määratud juriidiline isik.

(7) Tasu väljamaksjal on õigus saada rahvaraamatukogudelt kõiki tasu maksmiseks vajalikke andmeid. Sellega seotud lisakulutused kannab tasu väljamaksja.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel makstava tasu ülempiir on neljakordne Statistikaameti esitatud eelmise aasta Eesti keskmine brutopalk.

2. Jagu. Muu tasu teose kasutamise eest

§ 61. Õigus saada tasu õiguste objekti kasutamise teatud juhtudel

Õiguste omajal on õigus saada täiendavalt tasu käesolevas jaos nimetatud õiguste objekti kasutamise eest. Selline tasu ei ole seotud varaliste õiguste seadusjärgse piiramisega käesoleva seaduse IV peatüki alusel.

§ 62. Autori õigus saada tasu algupärase kunstiteose edasimüümise eest

(1) Algupärase kunstiteose autoril või tema pärijal on õigus saada pärast teose omandiõiguse esmakordset võõrandamist müügihinnal põhinevat tasu teose igakordse müügi puhul. Kokkulepe loobumise kohta õigusest saada nimetatud tasu on kehtetu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigust kohaldatakse kõikidele müügitehingutele, milles müüja, ostja või vahendajana osaleb elukutseline kunstiturul tegutseja, näiteks oksjonikorraldaja, kunstigalerii või kunstiteoste vahendaja üldiselt.

(3) Käesoleva paragrahvi tähenduses on algupärane kunstiteos visuaalkunsti teos, nagu maal, graafika, skulptuur, installatsioon, tarbekunstiteos ja foto, kui see on kunstniku valmistatud või tema nummerdatud, signeeritud või muul viisil autoriseeritud koopia.

(4) Tasumäärad:

- 1) 5 protsenti müügihinnast, kui müügihind on kuni 50 000 eurot;
- 2) 3 protsenti müügihinnast, kui müügihind on 50 001–200 000 eurot;
- 3) 1 protsent müügihinnast, kui müügihind on 200 001–350 000 eurot;
- 4) 0,5 protsenti müügihinnast, kui müügihind on 350 001–500 000 eurot;
- 5) 0,25 protsenti müügihinnast, kui müügihind on üle 500 000 euro.

(5) Tasu ühe algupärase kunstiteose edasimüümise eest ei tohi ületada 12 500 eurot.

(6) Tasu ei kohaldata, kui müügihind on alla 64 euro.

(7) Autoril, tema pärijal ja kollektiivse esindamise organisatsioonil on õigus kolme aasta jooksul alates edasimüügist nõuda edasimüüki korraldanud isikult teavet, mis on vajalik tasu maksmise tagamiseks.

(8) Tasu maksab lõikes 2 nimetatud isik ning see tuleb maksta kolmekümne päeva jooksul alates edasimüügi toimumise päevast.

(9) Tasu on autoril või tema pärijal õigus saada kolme aasta jooksul alates edasimüügist.

(10) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse samuti Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni nende liikmesriikide kodanike ja alaliste elanike suhtes, kes garanteerivad Eesti kodanikele või Eesti Vabariigis alaliselt elavatele isikutele analoogilise kaitse.

§ 63. Autori ja esitaja õigus saada tasu rentimise eest

Autoril ja esitajal on õigus saada rendileandjalt õiglast tasu ka juhul, kui nad on filmitootjale või fonogrammitootjale üle andnud oma varalised õigused või andnud litsentsi õiguste objekti rentimiseks või sellist õiguste üleandmist või litsentseerimist eeldatakse. Kokkulepe loobumise kohta oma õigusest saada õiglast tasu on kehtetu.

§ 64. Fonogrammitootja ja esitaja õigus saada tasu fonogrammi kasutamise eest

(1) Esitajal ja fonogrammitootjal on õigus saada õiglast tasu igalt ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi või selle koopiat üldsusele suunavalt, edastavalt või avalikult esitavalt isikult.

(2) Tasu makstakse ühekordse maksena võrdsetes osades esitajale ja fonogrammitootjale, kui esitaja ja fonogrammitootja kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ei kohaldata ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi kättesaadavaks tegemisel isikutele nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal.

§ 65. Esitaja õigus täiendavale tasule

(1) Kui esitaja ja fonogrammitootja on sõlminud lepingu, millega esitaja andis fonogrammitootjale üle oma esituse kasutamise õigused (edaspidi üleandmise leping) ühekordse tasu eest või tasuta, on esitajal õigus saada fonogrammitootjalt iga-aastast täiendavat tasu iga täisaasta eest pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest. Kokkulepe, millega esitaja loobub oma õigusest saada iga-aastast täiendavat tasu, on tühine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud iga-aastase täiendava tasu maksmiseks eraldab fonogrammitootja 20 protsenti tulust, mida fonogrammitootja on tasu maksmisele eelnenud aastal teeninud selliste fonogrammide kopeerimise, levitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eest, mille õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest on möödunud 50 aastat.

(3) Fonogrammitootja on kohustatud andma nõudmise korral esitajale, kellel on õigus saada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud iga-aastast täiendavat tasu, mis tahes teavet, mis võib olla vajalik kõnealuse tasu maksmise tagamiseks.

(4) Kui esitajal on üleandmise lepingu kohaselt õigus saada korrapärast tasu, ei arvata sellest tasust maha ettemakseid ega lepinguga määratud mahaarvamisi pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustust ei kohaldata ettevõtete suhtes, kelle käive selliste fonogrammide kopeerimise, levitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eest, mille

õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest on möödunud 50 aastat, oli tasu maksmisele eelnenud aastal väiksem kui 100 eurot.

VI PEATÜKK

ÜHISED SÄTTED ÕIGUSTE OBJEKTI KASUTAMISE, ÕIGUSTE KOLLEKTIIVSE TEOSTAMISE, ÕIGUSTE DIGITAALSE TEOSTAMISE, ÕIGUSTE PÄRIMISE JA ORBTEOSTE KOHTA

1. Jagu. Õiguste objekti kasutamine

§ 66. Õiguste üleandmine ja luba õiguste objekti kasutamiseks

(1) Õiguste objektide kasutamine teiste isikute poolt on lubatud vaid õiguste omaja poolt oma õiguste üleandmise korral või litsentsilepinguga saadud loa alusel, välja arvatud käesolevas seaduses loetletud õiguste objekti vaba kasutamise juhud.

(2) Õiguste objekti kasutamise korral õiguste omajalt litsentsilepinguga saadud loa alusel kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses litsentsilepingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(3) Õiguste objekti kasutamise korral õiguste omaja poolt oma varaliste õiguste üleandmisel kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses müügilepingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(4) Uue õiguste objekti loomise ja kasutamise korral kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses töövõtulepingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Õiguste üleandmine või õiguste omaja poolt litsentsilepinguga loa andmine võib olla piiratud konkreetsete õigustega või nende osadega, samuti õiguste objekti kasutamise eesmärgiga, tähtajaga, kasutamise territooriumiga, ulatusega, viisidega, vahenditega jms.

§ 67. Autorilepingu vorm

(1) Autorileping, millega antakse üle õiguste omaja varalised õigused, peab olema sõlmitud kirjalikus vormis. Kirjaliku vormi nõude järgimata jätmise korral on tehing tühine.

(2) Autorileping, millega antakse üle õigus õiguste objekti tundmatutele kasutusviisidele, peab olema kirjalikus vormis. Kirjaliku vormi nõude järgimata jätmise korral on tehing tühine.

§ 68. Autorilepingu täitmine isiklikult

Autorilepingu puhul uue õiguste objekti loomiseks on autor või esitaja kohustatud looma õiguste objekti isiklikult, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti. Teiste isikute kaasamine õiguste objekti loomisele ja autorikollektiivi muutmine võivad toimuda vaid tellija eelneval nõusolekul.

§ 69. Esitaja õigus lepingu ülesütlemiseks

(1) Kui 50 aastat pärast fonogrammi õiguspärasest avaldamist, või kui sellist avaldamist ei toimu, 50 aastat pärast fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamist või õiguspärasest edastamist ei paku fonogrammitootja piisaval hulgal fonogrammi koopiaid müügiks ega tee fonogrammi üldsusele kättesaadavaks kaabli kaudu või kaablita suunamise teel sellisel viisil, et üldsus pääseb fonogrammide ligi enda valitud kohas ja ajal, võib esitaja üleandmise lepingu üles öelda. Esitajal on õigus üleandmise lepingu üles öelda, kui fonogrammitootja ei täida vähemalt ühte eelmises lauses nimetatud tingimust ühe aasta jooksul pärast esitaja teadet oma kavatsuse kohta üleandmise lepingu kooskõlas käesoleva lõike esimese lausega üles öelda.

(2) Kui fonogramm sisaldab mitme esitaja esituse salvestist, võib esitaja eraldi sõlmitud üleandmise lepingu üles öelda teistest esitajatest eraldi. Ühiselt sõlmitud üleandmise lepingu võib üles öelda käesoleva seaduse paragrahvi 31 lõikes 2 nimetatud isik või vastavalt käesoleva seaduse § 22 sätetele.

(3) Kui üleandmise leping on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1 või 2 üles öeldud, siis fonogrammitootja õigused nimetatud fonogrammide lõppevad.

(4) Kokkulepe üleandmise lepingu ülesütlemise õigusest loobumise kohta on tühine.

2. Jagu. Õiguste kollektiivne teostamine

§ 70. Kollektiivse esindamise organisatsioon

(1) Õiguste omajatel on õigus asutada kollektiivse esindamise organisatsioone. Eestis asutatud kollektiivse esindamise organisatsioon peab olema mittetulundusühing, mille asutamisele, tegevusele ning lõpetamisele kohaldatakse mittetulundusühingute seadust käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(2) Kollektiivse esindamise organisatsiooniks, mis on muuhulgas õigustatud teostama õiguste omajate õigusi kollektiivselt ka kohustusliku ja laiendatud kollektiivse esindamise korral, tuleb käesoleva seaduse tähenduses lugeda ka teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis mis tahes juriidilises vormis asutatud kollektiivse esindamise organisatsiooni, mis vastab kollektiivse esindamise organisatsiooni tunnustele.

(3) Kollektiivse esindamise organisatsioon teostab ja kaitseb oma liikmete ning vastava lepingu olemasolul teiste õiguste omajate varalisi ja isiklikke õigusi organisatsiooni põhikirjas ja liikme- või esinduslepingus ette nähtud korras, sealhulgas kaitsevad ning teostavad kollektiivse esindamise organisatsioonid õiguste omajate neid õigusi, mida kollektiivse esindamise organisatsioon kollektiivselt teostab, kohtus ja muudes institutsioonides.

(4) Kollektiivse esindamise organisatsioonil on õigus saada kõikidelt avalik-õiguslikelt ja eraõiguslikelt juriidilistelt isikutelt ning füüsilistelt isikutelt vajalikku mis tahes vormis teavet õiguste objekti kasutamise kohta.

(5) Kollektiivse esindamise organisatsioon peab kõigi Eesti Vabariigi või mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanikust õiguste omaja esindamiseks lepingu sõlmima samadel alustel teiste enda poolt esindatavate õiguste omajatega.

§ 71. Kollektiivse esindamise organisatsiooni tegevuse põhimõtted

(1) Kollektiivse esindamise organisatsioon oma tegevuse käigus:

- 1) annab loa õiguste objekti kasutamiseks;
- 2) määrab tasu suuruse õiguste objekti kasutamise eest oma juhtorgani või muu organi otsusega, vajadusel sellealaseid läbirääkimisi pidades;
- 3) kogub ja maksab organisatsiooni poolt esindatavatele õiguste omajatele välja õiguste objekti kasutamise eest kogutud tasu.

(2) Ajal, mil õiguse omaja esindamise õigus on kas vastavalt seadusele või lepingule kollektiivse esindamise organisatsioonil, ei saa õiguste omaja ise oma sellekohaseid õigusi teostada.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei rakendu õiguse omaja poolt õiguste kolmandale isikule üleandmise korral. Sellisel juhul tuleb kollektiivse esindamise organisatsiooni õiguste üleandmisest teavitada.

(4) Õiguste omajate õiguste rikkumise korral on kollektiivse esindamise organisatsioonil õigus esindada kõiki autoreid ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajaid ilma volitusetä.

§ 72. Õiguste kohustuslik teostamine kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu

(1) Õiguste teostamine kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu on kohustuslik :

- 1) õiguste objekti taasedastamisel kaabellevivõrgus;
- 2) ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi või selle koopia üldsusele suunamisel, avalikul esitamisel või edastamisel käesoleva seaduse paragrahvi 64 kohaselt;
- 3) õiguste objekti, välja arvatud audiovisuaalse teose, edastamisel satelliidi kaudu juhul, kui televisiooni- või raadioteenuse osutaja edastab teost üldsusele satelliidi kaudu ja samal ajal ka maapealse süsteemi kaudu;
- 4) teose või esituse rentimise eest tasu saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 63 kohaselt;
- 5) algupärase kunstiteose igakordse müügi eest tasu saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 62 kohaselt;
- 6) audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest hüvitise saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 58 kohaselt;
- 7) teose, esituse ja teose helisalvestise raamatukogudes laenutamise eest hüvitise saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 60 lõike 5 kohaselt;
- 8) esituse kasutamise eest käesoleva seaduse § 65 kohaselt.

(2) Kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise õiguse teostamise kohta käivaid sätteid käesoleva paragrahvi lõikes 1 ei kohaldata televisiooni- ja raadiosaate suhtes.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud õiguste teostamiseks ei ole õiguste omaja sõlminud lepingut kollektiivse esindamise organisatsiooniga, on õiguste omajat volitatud esindama kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab valdavalt enamust sama kategooria õiguste omajaid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel esindataval õiguste omajal on samad õigused ning kohustused kui sellel õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon liikme- või muu vastava lepingu alusel esindab.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel esindatav õiguste omaja võib nõuda kollektiivse esindamise organisatsiooni ja õiguste kasutaja vahelisest lepingust tulenevate õiguste tunnustamist ja õigustele vastavate kohustuste täitmist kolme aasta jooksul alates õiguste objekti kasutamise päevast.

(6) Kollektiivse esindamise organisatsiooni poolt kogutud tasu, mida ei ole käesoleva paragrahvi lõikest 5 tulenevalt tähtajaks välja makstud, võib kollektiivse esindamise organisatsioon kasutada sama kategooria õiguste omajate üldistes huvides.

(7) Satelliidi kaudu edastamise õiguse teostamise puhul on õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon esindab käesolevas paragrahvis sätestatud korras, igal ajal õigus nõuda sellise esindamise lõpetamist ja teostada oma õigusi individuaalselt või kollektiivselt.

§ 73. Õiguste laiendatud kollektiivne teostamine

(1) Teatud valdkonnas tegutsev õiguste kasutaja, kellel on sõlmitud kollektiivse esindamise organisatsiooniga leping õiguste kasutamiseks Eestis, võib teha kollektiivse esindamise organisatsioonile ettepaneku sõlmida samas valdkonnas laiendatud kollektiivse litsentsilepingu, mis hõlmab kõikide sama kategooria õiguste omajate õigusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul, kui õiguste omaja ei ole õiguste teostamiseks sõlminud liikme- või esinduslepingut kollektiivse esindamise organisatsiooniga, on õiguste omajat volitatud seaduse alusel esindama kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab valdavalt enamust sama kategooria õiguste omajaid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel esindataval õiguste omajal on samad õigused ning kohustused kui sellel õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon liikme- või muu lepingu alusel esindab.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel esindatav õiguste omaja võib nõuda kollektiivse esindamise organisatsiooni ja õiguste kasutaja vahelisest lepingust tulenevate õiguste tunnustamist ja õigustele vastavate kohustuste täitmist kolme aasta jooksul alates õiguste objekti kasutamise päevast.

(5) Õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon esindab käesolevas paragrahvis sätestatud korras, on igal ajal õigus nõuda sellise esindamise lõpetamist ja teostada oma õigusi individuaalselt või kollektiivselt.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 toodud juhul lõppeb õiguste omaja esindamine käesolevas paragrahvis sätestatud korras nõude esitamisele järgneva aasta 1. jaanuarist. Nõude esitamise ja õiguste omaja esindamise lõppemise vahe peab olema vähemalt 3 kuud.

3. Jagu. Õiguste digitaalne teostamine

§ 74. Tehniline kaitsemeede

(1) Õiguste omaja võib oma õiguste kaitseks õiguste objektile lisada tehnilisi kaitsemeetmeid. Tehniliste kaitsemeetmete kasutamisel on õiguste omaja kohustatud ära märkima õiguste objekti tehniliste kaitsemeetmetega lubatud, piiratud ja keelatud kasutamise võimalused.

(2) Tehniline kaitsemeede käesoleva seaduse tähenduses on mis tahes tehnoloogia, seade või komponent, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata õiguste objektiga seotud toiminguid, milleks õiguste omaja ei ole luba andnud.

(3) Tehnilise kaitsemeetmega kontrollib õiguste omaja kaitstud õiguste objekti kasutamist kaitse eesmärki täitva juurdepääsu kontrolli või kaitsevahendi abil (krüpteerimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise või kopeerimiskaitsemehhanismi abil).

(4) Käesoleva seaduse paragrahvi 42, paragrahvi 43, paragrahvi 44 lõike 1 punktidega 2 ja 5, paragrahvi 47 ning paragrahvi 52 lubatud õiguste objekti vaba kasutamise juhtudel peab õiguste omaja kohaldama õiguste objektile selliseid meetmeid, mis võimaldavad vabaks kasutamiseks õigustatud isikul kasutada õiguste objekti ulatuses, mis on vajalik vabaks kasutamiseks seadusega ettenähtud juhtudel ja tingimusel, et vabaks kasutamiseks õigustatud isikul oleks seaduslik juurdepääs kaitstud õiguste objektile. Kui õiguste objekti vabaks kasutamiseks õigustatud isik ning õiguste omaja ei saavuta mõistliku aja jooksul kokkulepet vastavate meetmete kohaldamise osas, on õiguste objekti vabaks kasutamiseks õigustatud isikul õigus pöörduda autoriõiguse komisjoni poole käesoleva seaduse paragrahvis 77 toodud tingimustel.

(5) Käesoleva paragrahvi lõiget 4 ei kohaldata nende õiguste objektide suhtes, mis on tehtud üldsusele kättesaadavaks lepingu alusel sellisel viisil, et isik pääseb neile ligi individuaalselt valitud kohas ja ajal.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul kuuluvad kaitse alla ka õiguste omaja poolt vabatahtlikult rakendatud tehnilised kaitsemeetmed, sealhulgas lepingute täitmiseks rakendatud meetmed.

(7) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata arvutiprogrammidele.

§ 75. Õiguste teostamist käsitlev teave

(1) Õiguste omaja võib avalikustatud õiguste objektile lisada õiguste teostamist käsitlevat teavet.

(2) Õiguste teostamist käsitlev teave käesoleva seaduse tähenduses on õiguste omaja poolt esitatav mis tahes teave, mis määratleb õiguste objekti või selle kasutamise tingimused, identifitseerib õiguste omaja, samuti sellist informatsiooni sisaldavaid numbrid või koodid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse üksnes juhul, kui õiguste teostamist käsitlev teave kuulub õiguste objekti juurde või esitatakse samal ajal selle üldsusele suunamisega või edastamisega.

4. Jagu. Õiguste pärimine

§ 76. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärimine

- (1) Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärimine toimub vastavalt pärimisseaduse sätetele seaduse või pärandaja viimse tahte avalduse järgi.
- (2) Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärijale lähevad vastava õiguse kehtivuse tähtajaks üle varalised õigused ning õigus teostada käesoleva seaduse paragrahvi 12 lõike 1 punktides 3 ja 4 ning paragrahvi 29 punktis 3 nimetatud isiklike õigusi, kui viimse tahte avaldusega ei ole ette nähtud teisiti.
- (3) Riigile pärimise teel üle läinud õigusi teostab Kultuuriministeerium.
- (4) Kultuuriministeeriumil on õigus riigile pärimise teel üle läinud õiguste teostamisest saadud tasu kasutada stipendiumi maksmiseks.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel võib stipendiumi maksta üliõpilasele, kelle õppe-, teaduslik või või loominguline tegevus on seotud pärandaja või tema loomevaldkonnaga, eesmärgiga toetada vastavat uurimistööd ning erialast enesetäiendamist.
- (6) Kultuuriminister kehtestab määrusega stipendiumi taotlemise ja maksmise korra.
- (7) Kultuuriminister kinnitab käskkirjaga stipendiumi suuruse.
- (8) Riigile pärimise teel üle läinud õiguste teostamisest saadud tasust võib maha arvata tasu kogumise korraldamisega seotud kulud.

5. Jagu. Orbteos

VII PEATÜKK AUTORIÕIGUSE KOMISJON JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

§ 77. Autoriõiguse komisjon

(1) Justiitsministeeriumi juures tegutseb asjatundjate komisjoni õigustes autoriõiguse komisjon (edaspidi komisjon). Vabariigi Valitsus nimetab komisjoni liikmed viieaastaseks perioodiks. Autoriõiguse komisjon:

- 1) jälgib autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse taseme vastavust Eesti Vabariigi poolt võetud rahvusvahelistele kohustustele;
- 2) analüüsib õigusaktide kohaldamise praktikat autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkonnas;
- 3) teeb autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkonnas Vabariigi Valitsusele ettepanekuid õigusaktide täiendamiseks ja muutmiseks ning ühinemiseks rahvusvaheliste lepingutega;
- 4) lahendab lepitamise teel lepitusseaduses sätestatud korras vaidlevate poolte taotluse alusel autoriõigusega ja autoriõigusega kaasnevate õigustega seotud vaidlusi ja käesoleva seaduse paragrahvi 74 lõike 4 alusel esitatud avaldusi õiguste objekti teatud vaba kasutamise juhtude

võimaldamiseks kohaldatavate meetmete osas (käesoleva paragrahvi lõiked 2 ja 3);
5) täidab muid Vabariigi Valitsuse poolt antud ülesandeid.

(2) Autoriõiguse komisjon on lepitusorgan lepitusseaduse § 19 tähenduses. Menetlusele komisjonis kohalduvad lepitusseaduse sätted käesolevas seaduses sätestatud erisustega. Vaidluse lahendamisel autoriõiguse komisjoni poolt tegutseb komisjon koosseisus, mille sõltumatus ja erapooletus on väljaspool mõistlikku kahtlust. Vajadusel kaasatakse justiitsministri korraldusega komisjoni tegevusse sõltumatuid eksperte väljastpoolt komisjoni.

(3) Kui vastavasisulise vaidluse lahendamiseks on üks pool autoriõiguse asjatundjate komisjoni poole pöördunud, on pooled kohustatud astuma läbirääkimistesse komisjoni vahendusel ja pidama läbirääkimisi heas usus. Pooled ei tohi vältida läbirääkimistesse astumist ega läbirääkimisi takistada ilma mõjuva põhjuseta.

§ 78. Läbirääkimised ja vaidluste lahendamine ainult kollektiivse esindamise organisatsioonide kaudu teostatavate õiguste puhul

(1) Käesoleva seaduse paragrahvides 72 ja 73 toodud juhtudel on kollektiivse esindamise organisatsioon ja õiguste objekti kasutaja kohustatud astuma läbirääkimistesse ja pidama läbirääkimisi heas usus. Pooled ei tohi vältida läbirääkimistesse astumist ega tohi läbirääkimisi takistada ilma mõjuva põhjuseta.

(2) Pool, kes ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustust, on kohustatud teisele poolele hüvitama sellega seonduva kahju.

(3) Kui kollektiivse esindamise organisatsioon ja õiguste objekti kasutaja ei ole saavutanud kokkulepet, on ühel või mõlemal poolel õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks lepitaja poole. Lepitajaks võib olla autoriõiguse komisjon (§ 77) või poolte valitud üks või mitu isikut, kes vastavad lepitusseaduse § 3 toodud tingimustele. Menetlusele kohalduvad lepitusseaduse sätted käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

VIII PEATÜKK SEADUSE RAKENDAMINE

§ 79. Enne 1992. aasta 12. detsembrist loodud õiguste objekti kasutamine

(1) Käesolev seadus laieneb ka õiguste objektile, mis on loodud enne 12. detsembrist 1992. a., mil jõustus eelmine autoriõiguse seadus.

(2) Enne 12. detsembrist 1992. a loodud audiovisuaalse teose tootja õigused kuuluvad filmitootjale või tema õigusjärglasele ning raadio- ja televisiooniteenuse osutaja varalised õigused kuuluvad Eesti Rahvusringhäälingule.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguste objekti kasutamisele kehtestatud nõuded ei laiene juhtumitele, mil nende kasutamine leidis aset enne 12. detsembrist 1992. a.

(4) Käesoleva seaduse § 65, § 69, § 37 lõike 1 punktide 1 ja 2 ning § 72 lõike 1 punkti 8 sätteid kohaldatakse esituste salvestiste ja fonogrammide suhtes, millega seonduvad esitajaõigused ja

fonogrammitootja õigused olid enne nimetatud sätete jõustumist kehtinud seaduse kohaselt 2011. aasta 31. oktoobri seisuga 2013. aasta 1. novembril endiselt kaitstud, ning esituste salvestiste ja fonogrammide suhtes, mis on tehtud pärast 2011. aasta 31. oktoobrit.

§ 80. 1992. aasta 12. detsembrist kuni 2016. aasta 1. jaanuarini loodud õiguste objekti kasutamine

(1) 1992. aasta 12. detsembrist kuni 2016. aasta 1. jaanuarini loodud õiguste objektide kasutamisele kohaldatakse käesoleva seaduse sätteid.

(2) 1992. aasta 12. detsembrist kuni 2016. aasta 1. jaanuarini loodud audiovisuaalse teose autoril säilib autoriõiguse seaduse § 14 lõikest 6 tulenev õigus saada õiglast tasu.

(3) Kui lepingus ei ole sätestatud teisiti, jäävad lepingud, mis on sõlmitud 2016. a. 1. jaanuarini, jõusse ka pärast 2016. a. 1. jaanuari.

§ 81. Enne 2013. aasta 1. novembrit sõlmitud üleandmise lepingu pikenemine ja muutmine

(1) Kui lepingus ei ole selgelt sätestatud teisiti, jääb käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud leping, mis on sõlmitud enne 2013. aasta 1. novembrit, jõusse ka pärast käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Üleandmise lepingut, mille alusel teose esitajal on õigus saada korrapärast sissetulekut ja mis on sõlmitud enne 2013. aasta 1. novembrit, võib pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest muuta.

§ 82. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2016. aasta 1. jaanuaril.
